

Alþingi
Erindi nr. P 128/1156
komudagur 20.2.2003

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 19. febrúar 2003

BSRB hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, 550. mál, vinnutímatilskipun, EES-reglur.

Lögin um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum voru afar framsækin þegar þau voru sett árið 1980 og að meginstofni hafa þau haldið gildi sínu þótt vissulega hafi þau verið barn síns tíma og því full ástæða til að endurskoða þau.

Með þessu frumvarpi eru lagðar til nokkrar breytingar á núgildandi lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Veigamestu breytingarnar varða:

- a) Áhættumat á vinnustöðum, ábyrgð atvinnurekenda í þeim efnum og fyrirbyggjandi aðgerðir til að bregðast við áhættumatinu. Þá er í frumvarpinu að finna ákvæði um heilsuvernd starfsmanna.
- b) Lögleiðingu meginreglna vinnutímatilskipunar ESB nr. 93/104/EB.
- c) Lögleiðingu tilskipunar um vinnuvernd barna og unglinga nr. 94/33/EB.
- d) Viðbrögð við kröfum sem gerðar eru varðandi markaðseftirlit með vélum, tækjum og öðrum búnaði er snerta öryggi og heilsuvernd. Svo og meðferð hættulegra efna.
- e) Breytingar á stjórnsýslulegri ábyrgð á starfsemi Vinnueftirlits ríkisins og setningu reglna á grundvelli laganna.
- f) Einelti á vinnustað og varnir gegn því.
- g) Auk ýmissa almennra lagfæringa á lögnum.

Flestar þessar breytingar eru að mati BSRB jákvæðar og styrkja stöðu starfandi fólks.

BSRB telur það mikið hagsmunamál starfandi fólks að atvinnurekendum sé gert skylt að gera skriflegt áhættumat og áætlun um forvarnir og ráðstafanir um öryggi og heilsuvernd starfsmanna á vinnustað. Áhættumatið á að vera aðgengilegt í fyrirtækinu fyrir stjórnendur, starfsmenn og Vinnueftirlit ríkisins. Þá eiga atvinnurekendur að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að unnið sé að vernd og forvörnum innan fyrirtækis.

Með frumvarpinu er lögð til breyting á 66. gr. laganna um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, þar sem kveðið er á um heilsuvernd starfsmanna. Meginbreytingin sem felst í þessu frumvarpi er að opnað er á að einkaaðilar geti tekið að sér heilsugæslu starfsmanna en samkvæmt gildandi lögum er slíkt falið heilsugæslustöðvum eða sjúkrahúsum.

BSRB fylgdist mjög náið með störfum nefndar á vegum stjórnar VER sem vann að skýrslu um Heilsuvernd starfsmanna og átti fulltrúa í nefndinni, en skýrsla nefndarinnar um Heilsuvernd starfsmanna er lögð til grundvallar þeim lagabreytingum sem frumvarpið boðar. Vinnuverndarhópur BSRB fylgdist með vinnu nefndarinnar og kom með ábendingar og tillögur sem í mörgum tilfellum var farið eftir. Þá fóru fulltrúar frá BSRB til Norðurlanda og kynntu sér fyrirkomulag heilsuverndar starfsmanna í nágrannalöndum okkar.

BSRB er þeirrar skoðunar að lög um heilsuvernd starfsmanna hefðu átt að vera komin í framkvæmd fyrir löngu. Rúmlega 20 ár eru síðan lög um aðbúnað, hollustu og öryggi á vinnustöðum voru samþykkt, en í þeim er mjög afdráttarlaust kveðið á um að heilsuvernd starfsmanna skuli „*falin þeirri heilsugæslustöð eða sjúkrahúsi, sem næst liggur og/eða auðveldast er að ná til.*“

BSRB telur mjög brýnt hagsmunamál fyrir allt launafólk að heilsuvernd starfsmanna verði komið á og framkvæmd hennar tryggð.

BSRB hefur alla tíð lagt mikla áherslu á að lögnum yrði ekki breytt og ekki yrði opnað á að einkaaðilar önnuðust heilsuvernd starfsmanna, eins og gert er með þessu frumvarpi sem hér er til umsagnar. Þau rök að heilsugæslustöðvar ráði ekki við verkefnið telur BSRB léttvæg því ef heilsugæslustöðvunum yrði útvegaðir þeir fjármunir sem fara eiga í verkefnið myndu þær mjög auðveldlega ráða við það, enda er kunnáttan fyrir hendi hjá þeim.

Þegar hins vegar var orðið ljóst að ekki næðist samkomulag um skýrsluna nema þessu yrði breytt þannig að einkaaðilar gætu komið að heilsugæslu starfsmanna ákvað BSRB að gera það ekki að úrslitaatriði, enda mjög mikið í húfi.

Þrátt fyrir að sjónarmið BSRB hafi orðið undir hvað þetta varðar styður bandalagið lagabreytingar þessar að öðru leyti, enda er eitt af meginsjónarmiðum BSRB haft að leiðarljósi í þeim, (samanber greinargerð með 26. g.: laganna) en það er **að heilsugæsla starfsmanna fari ekki inn á svið almennrar heilsugæslu**, því ef svo yrði skapaðist hættu á því að tvennskonar heilsugæslukerfi yrði við lýði í landinu, þar sem þeir sem ekki stunda launaða vinnu, t.d. heimavinnandi, námsfólk, öryrkjar, aldraðir og atvinnulausir, fengu verri þjónustu en launafólk, en sú hefur orðið reynslan í Finnlandi.

BSRB leggur til að orðalagsbreyting verði gerð á 1. málsgrein 26. greinar frumvarpsins. Í stað „skulu eiga kost á heilsufarsskoðun“ komi „eigi rétt á heilsufarsskoðun“.

Með frumvarpinu er vinnutímatilskipun EES færð í lög en BSRB gagnrýnir að einungis séu lögleiddar lágmarksreglur og stundum er ekki einu sinni gengið það langt í frumvarpinu.

BSRB gerir athugasemdir við undanþágur frá vinnutímatilskipuninni sem kveðið er á um í frumvarpinu og tekur undir kröfur viðkomandi starfsstétta sem mótmælt hafa undanþágunum

BSRB lýsir ánægju með að tekið sé á einelti í frumvarpinu en ljóst er að til að Vinnueftirlit ríkisins geti sinnt því hlutverki sem því er ætlað á því sviði þarf að fjölga starfsmönnum stofnunarinnar.

Í frumvarpinu er ekki fjallað um fjármál Vinnueftirlits ríkisins. BSRB telur nauðsynlegt að taka fjármál stofnunarinnar til skoðunar með það að markmiði að styrkja stofnunina svo hún geti sinnt lögbundnum verkefnum.

f.h. BSRB

Svanhildur Halldórsdóttir